

PREDGOVOR

Knjiga MARINE, LUKE ZA MALA PLOVILA I NAUTIČKI TURIZAM – ODRŽIVI RAZVOJ pisana je prvenstveno da pruži mogućnosti u neposrednom okruženju da ovaj specifični segment pomorsko-nautičkog i turističko-rekreativnog tržišta bude istraživački pokriven na akademskom nivou. Ideja o pisanju ove knjige je nastala kroz realizaciju SUST-MARINA projekta (Promocija i primjena koncepta održivog razvoja na AD Marina Bar) koji predstavlja jedan od dodijeljenih grantova projekta Vlade Crne Gore koji sprovode Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete u okviru projekta “Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost” (“INVO”), koji se finansira iz sredstava kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj, po odluci broj: 01-1062 od 29.05. 2014. godine.

Istraživanje prikazano u ovoj knjizi predstavlja znatno širi spektar izlaznih rezultata u odnosu na pretpostavljene rezultate koji su predviđeni da se dostignu u ovoj fazi realizacije SUST-MARINA projekta. Ova knjiga namijenjena je studentima i svima čije radne aktivnosti i interesovanja zahtijevaju više informacija o marinama, lukama za mala plovila i nautički turizam, primjeni koncepta održivog razvoja u marinama i green lukama.

Knjiga je oblikovana kroz dvanaest poglavlja. U prvom poglavlju su data obilježja marina kroz istorijski razvoj, usluge u marinama, vlasničku strukturu u marinama, profil korisnika marine, gradska obalna područja, razvojne trendove i opis marina širom svijeta. Drugo poglavlje se odnosi na plovila u marinama i u njemu su opisane projektne izvedbe i glavne karakteristike plovila, kao i mega i super jahti. U trećem poglavlju je opisana metodologija za izbor lokacija za gradnju i tipologija marina sa posebnim razmatranjima u odnosu na razvojne ciljeve marine, aspekte životne sredine i održivi razvoj u marinama. U četvrtom poglavlju razmatrana je problematika planiranja i osnovnih elemenata u izgradnji marina, pri čemu su posebno naglašeni lukobrani, gatovi i vezovi. Peto poglavlje se odnosi na raspored objekata u marini i određivanje operativnih prostora i ono pored ostalog opisuje prilazne kanale i ulaz u marinu, dimenzione karakteristike unutrašnjih plovnih kanala, čišćenje nanosa i produbljivanje dna bazena marine. Planiranje layout-a marina razmatrano je u šestom poglavlju kroz planiranje layout-a (rasporeda) jednostrukih i dvostrukih vezova u marini, veličinu veza i gustinu plovila u bazenima marine. U sedmom poglavlju ukazano je na opremu i instalacije na gatovima, pri čemu su posebno opisane pumpne stanice, oprema za

ispumpavanje otpadnih voda sa plovila, mrežne instalacije, protivpožarna zaštita i energetski ormarići, kao i upravljanje čvrstim otpadom, opasnim otpadom i tečnim zaupljenim otpadom u marinama. Oprema za podizanje i izvlačenje plovila i suvi vezovi u marinama opisani su u osmom poglavlju kroz manipulativne operacije različite opreme, odlaganje plovila na suvim vezovima i u regalnim skladištima, iskorišćenje prostora i gustinu odloženih plovila. U devetom poglavlju je predstavljena integracija marina u prirodno okruženje, a posebno je opisan koncept green marine sa aspekta korišćenja alternativnih izvora energije, sistema zaštite životne sredine u marinama i sistema upravljanja zaštitom životne sredine. Sertifikacija marina opisana je u desetom poglavlju kroz programe plave zastavice (Blue Flag) u marinama, plave zastavice u Crnoj Gori, plave zvezdice za marine (Blue Star Marina program), Zlatno sidro (Gold Anchor) za marinu, Clean Marina program na Novom Zelandu, ICOMIA Clean Marina program, Clean Marina program Sjedinjenih Američkih Država (SAD) i sistem menadžementa kvalitetom u marinama. U jedanaestom poglavlju razmatrana je primjena informacionih tehnologija u marinama sa posebnim osvrtom na nove sadržaje u tehnologijama upravljanja u marini i očuvanje konkurentnosti marina. Promocija i primjena koncepta održivog razvoja u marinama opisana je u dvanaestom poglavlju kroz opšti koncept održivog razvoja, ekološke i socijalne komponente održivog razvoja u marinama, koncept održivog razvoja i njegovu primjenu u marinama, razvojne faze koncepta održivog razvoja u marinama i standardnu proceduru za planiranje i razvoj marina zasnovanu na konceptu održivog razvoja.

Iskrena zahvalnost od strane autora se upućuje recenzentima dr Nenadu Dj. Zrniću, redovnom profesoru Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i dr Vladeti Čoliću, redovnom profesoru Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu na kvalitativnom doprinosu za realizaciju ove knjige. Posebna zahvalnost pripada dr Vassilis-u Tselentis-u, redovnom profesoru na Department of Maritime Studies Univerziteta u Pireju koji je definisao koncept ovog istraživanja i oblikovao strukturu knjige. Zahvalnost pripada i dr Romeu Meštoviću, redovnom profesoru Fakulteta za pomorstvo Univerziteta Crne Gore koji je doprinio oblikovanju ove knjige kao prvi saradnik rukovodioca projekta SUST-MARINA i kao jedan od vodećih istraživača u Crnoj Gori. Zahvaljujemo se i svim istraživačima na SUST-MARINA projektu u nastojanju da ova publikacija bude objavljena. Njihove sugestije su bile neophodne da ova knjiga dostigne oblik i sadržaje koji su ovdje prikazani.

Takođe, ova knjiga predstavlja podsticaj studentima, specijalistima i svima koji se bave aktivnostima u segmentu pomorsko-nautičke i turističko-rekreativne djelatnosti za dalja istraživanja i razvoj marina, luka za mala plovila i nautički turizam, zaštite životne sredine, promocije i primjene koncepta održivog razvoja u najbližem okruženju.

U Kotoru, novembra 2015. godine

Autor